1

Fastighetsbildning

GEOSECMA Lantmäteri 2018-02-09

____

1(23)

Övning: Introduktion till GEOSECMA Lantmäteri

Innehållsförteckning

Skapa jobb	2
Beställ kartdata	3
Innehållsförteckningen	8
Menyer	9
Verktygslister	9
Redigera	14
Attributhantering	
Skapa layout	19
Exportera karta till TIFF	22
Skriva ut kartan	22

Skapa jobb

Om du behöver mer vägledning kan du titta i **Handbok för GEOSECMA** Lantmäteri, den finns på Insikten via Startsida > Arbetsstöd > Fastighetsbildning > Biblioteket > Handböcker, handledningar och exempel > Handbok för GEOSECMA Lantmäteri.

- Öppna GEOSECMA Lantmäteri.
- Välj Ett nytt jobb och klicka på knappen OK.

(Om fönstret ovan inte visas, klicka på knappen Skapa ett jobb från en mall).

- Välj fliken Fastighetsbildning.
- Markera Normalförrättning.acejt. Klicka på knappen OK.

Dialogrutan Skapa ett Jobb öppnas.

- I normala fall döps jobbet till det **ärendenummer** Trossenärendet har men i detta fall har vi inget sådant så det kan vara lämpligt med ditt alias och datum (ex. *Liseda160313*) **undvik mellanslag**!
- Klicka på knappen **OK**.

apa ett Jobl	b				? 💌
Anslutning t	ill Jobbdatab	as			
Namn: J	Jobbdatabas	Test Windowsinlo	ggning <mark>(</mark> SDE 10)	•	Anslutningar
Egenskape	r för anslutnir	ng: 2;2;0SA;tst1s1	01.lantm.intra.local;;s	sde:oracle10g:acw4	tst:jobw4tst;JOBW4
Nytt Jobb Namn för ny	ytt Jobb				
Liseda2015	1026				ОК
Kort beskriv	vning av det	nya Jobbet:			
Hemuppgift	l				
Befintliga Jo	bb:				
Nam	n	Beskrivning		*	
AS141112	Nor3				
AC1/111/	Mar				

Jobbet skapas i jobbdatabasen.

Beställ kartdata

Klicka på knappen Sök fastighet/rättighet och dess

A												
	Sök fastig	ghet/Rättig	het						23			
	Fastig	ihet 🔘 F	ättighet									
	OCKELB	0 BÖLE 3:5	В					Sök	Rensa			1:30
				6						-		
ſ	Hantera be	ställning										
	Utbredning	Alternativ	Beställning									
									9.50			
									3.38			
					EN9 (			7				
											1:11	
	Lās in dat	a									"	
	Status: Skap	oar beställni	ng					3:58				
	Forandrin	gar Sp	ara data	Resultathi	Feltil	Stang					T	
						3			ine	1981		
									WITE			
												1-11
									4		4	18
							/					

• Skriv valfri fastighetsbeteckning och klicka på Sök.

Kartan zoomas in kring fastigheten och sökt fastighet visas skrafferad.

- Klicka på **Rensa** och stäng dialogrutan **Sök fastighet/rättighet**.
- I fältet där skalan visas, skriv 4000 och tryck **[ENTER]**. *Skalan ändras i kartan.*

Arc0	ArcCadastre - Liseda20151026 - Normalförrättning_ACS3000.mxd (delat)									
Arkiv	Redigera	Visa	Bokmärken	Infoga	Urval	Geobearbetning	Anpassa	Fönster	Hjälp	
ß 🗎	8 🖡	💟 👌	. 📰 🖕 : %	ð 🖥	x b	@ 4000	) ĵ	• =	÷ 🔍 🔍	ا 🕾 🔊
Redige	erare 🕶 📝	12 8	▶ 41-1	乙蛋白	: 中 🍕	$ \times \square \square $	SWEREF	99 TM		• ,

Tips! När jobbet skapades öppnades dialogrutan **Hantera beställning**, om du stängt den och behöver öppna den igen klickar du på knappen **Hantera beställningar**.

Verktygsfältet finns längst ner i GEOSECMA.

Titta i dialogrutan **Hantera beställning** och se till att fliken **Utbredning** visas. Klicka på knappen **Ange utbredning**.

lantera bes	tällning					
Utbredning	Alternativ	Beställning				
						/
				FNR	D 🔛 🛄	
Läs in dat	а					
tatus: Skap	ar beställni	ing				
Förändring		ara data	Resultatfil	Folfi	Stäng	
Forandring	gar Sp	ara data	Resultatfil	Felfil	Stang	

 Markera vilket område i kartan du vill beställa data för genom att trycka ner vänster musknapp – dra en rektangel över området och släpp musknappen. Skapa en utbredning på hela kartbilden.

• Byt till fliken Alternativ

Hantera beställning		GEOSECMA föreslår koordinatsystem utifrån
Utbredning Alternativ	Beställning	utbredningsrektangelns placering.
Lagringsplats:	SWEREF99_16_30	
Koordinatsystem:	SWEREF 99 16 30	Kopplingar lämnas default: ett steg upp och alla
Kopplingar:	Ett steg upp och alla ner 🔹	ner.
Historisk beställning:		
Läs in data		
Status: Skapar beställn	ing	
Förändringar Sp	ara data Resultatfil Felfil Stäng	

• Byt till fliken **Beställning**. Kontrollera att uppgifterna stämmer överens med bilden nedan (beställningsnamnet är samma som ditt jobbnamn).

Obs! Behörighetsområdet ALFA används för att checka ut data inom SLM-områden, för KLM-områden används ALFA+.

Om du måste göra en ny beställning kan det vara lämpligt med samma namn som tidigare men lägga till en bokstav (t.ex. Ä19875a).

Hantera beställning	
Utbredning Alternativ	Beställning
Beställning:	Ă19875
Domän:	PUBLIK
Bank:	ALFA 🔹
Produkt:	AJOURFRPM
Behörighetsområde:	ALFA 🔹
Skicka beställning	Ny beställning Oppna beställning
Läs in data Status: Skapar beställi	ning
Förändringar S	para data Resultatfil Felfil Stäng

- Klicka på knappen **Skicka beställning**.
- Svara **OK** på frågan om valt koordinatsystem.

En beställning skickas till BankIR och en flyttfil med data ur GDB-alfa skapas.

• Klicka på knappen **Resultatfil** för att se resultatet från utcheckningen. Stäng den när du sett att allt är OK.

Resultatfil		
2015-10-26 11:54 Bank: ALFA	Användare: bankirws Beställning: LISEDA20151026	ŕ
Utcheckningen är kla 4877. Transformerat till loka Använt behörighetsor Poster utanför områdd (varav medtagna p g	ar 2015-10-26 11:55. Antal utcheckade poster: It system: SWEREF 99 16 30 mråde: ALFA et: 0 a kopplingar: 0)	
	Stäng	T

• Klicka på knappen Läs in data.

Nu skapas originalversionen dit datat från flyttfilen läses in. När inläsningen är klar skapas och aktiveras rättningsversionen.

1	
-1	l as in data
1	Los modu
	Status: Laddar datakälla och ekapar originalvergion
	Status, Laudal datakana och skapar onginarversion
_	
4	
_ 1	

Läser in data	
Läser detalj 1268	

• När data är inläst visas ett meddelande om hur många detaljer som lästes in. Stäng meddelandet.

Läs in flyttfil	
4877 detaljer lästes in. 0 felaktiga detaljer.	*
	Ŧ
	Stäng

Ibland händer det att någon detalj har felaktiga värden i banken, då kommer det upp i meddelandet, men du kan ändå fortsätta med jobbet.

• Stäng dialogrutan Hantera beställning.

Innehållsförteckningen

- Se till att **Visa enligt ritningsordning**-ikonen i *Innehållsförteckningen* är vald.
- Släck alla lager genom att hålla musen över en av bockarna bredvid ett lager (under AcF_arb.pstyle). Håll ner [Ctrl] och klicka på bocken.
- Bocka även ur Bakgrundskartan längst ner i Innehållsförteckningen.
- Klicka i de tomma rutorna framför **Trakter** och **Fastighetsområden**.

Ritordningen på lagren kan ändras genom att flytta dem upp eller ner i Innehållsförteckningen.

Om bocken framför en grupp av lager t.ex. **AcF_arb.pstyle** är borta är ritmanéret släckt och inga lager syns oavsett om de är förbockade eller inte.

Fråga: Vad händer om du "tar tag" i lagret Trakter och drar upp det ovanför Fastighetsområden?

Svar:....

- Dra tillbaka trakterna så att de ligger under fastighetsområdena igen.
- Klicka för bockarna för resterande lager. Detta görs snabbast genom att ställa musen över en tom ruta, håll ner [Ctrl] och klicka i den tomma rutan. Då bockas alla lager för och samtliga lager ritas upp.

Objekten som visas i kartan är grupperade efter egenskaper. Exempelvis ligger rättigheter, som kan visas som linjeobjekt, i samma lager och de olika rättigheterna ritas ut med olika färger, servitut ritas t.ex. som en rosa linje. Genom att klicka på plustecknet framför ett lager kan man se hur objekten i lagret ritas ut.

Fråga: Om du klickar på +tecknet framför lagret Rättighetspunkt, vad har objektet Nyttjanderätt för symbol?

Svar:.....

- I Visa enligt urval kan man slå på/av visningen av lager och välja vilka som ska vara valbara i kartan. Gör så att fastighetsområden, rättighetslinjer och gränspunkter blir valbara.
- Byt till fliken **Visa enligt ritningsordning** i Innehållsförteckningen.

Innehållsförteckning		Ψ×
🗞 🖳 🤤 🖳 🗍 I	l 🗄	
🖃 Valbar (inga geoobjekt v	valda)	<u>^</u>
较 Fastighetsområde	M 🛛 0	
 Inte valbar 		
🔷 Förändringar		
📀 Incheckningstext	M 🗹 0	
🚸 CheckInPunkt	M M 0	
🔗 CheckInLinje	M 🗹 0	=
🕸 Fastighetsinformation_T	opo	
🚸 Konstruktionspunkt	M 🗹 0	
🔗 Konstruktionslinje	M 🗹 🛛	
🔗 Förändringslinje	M 🗹 🛛	
👴 Gränspunkt	M 🗹 🛛	
👴 Registerenhetspunkt	M 🗹 0	
👴 Rättighetspunkt	M 🗹 0	
🔗 Rättighetslinje	M 🗹 0	
🔗 Registerenhetslinje	M 🗹 0	

Menyer

 Högerklicka i kartan och studera menyn som dyker upp.

Fråga: I menyn som dyker upp finns en funktion som heter Identifiera. Finns den funktionen på fler ställen? I så fall var?

Svar:....

• Högerklicka på lagret Fastighetsområde.

Fråga: Är det någon skillnad på menyn om man istället högerklickar på grupplagret AcF_arb.pstyle?

Svar:.....

Tips! Menyn som dyker upp när man högerklickar på **AcF_arb.pstyle** *styr hela gruppen som ligger under i strukturen, men menyn som dyker upp när man högerklickar på t.ex. Fastighetsområde styr endast lagret fastighetsområde.*

Verktygslister

Placering av fönster och verktygslister kan varieras i oändlighet i GEOSECMA. Verktygsfälten kan tändas/släckas och dockas nästan varsomhelst.

 Ta fram verktygsfältet Avancerad redigering genom att välja menyn Anpassa > Verktygsfält. De verktygsfält som är synliga har en bock bredvid sig i listan, klicka dit en bock bredvid Avancerad redigering. Placera verktygsfältet på lämplig plats.

Avancerad redigering	- × ×
27-1+7 + 28 (	) 🖾 🛛 🌑

• Ta fram verktygsfältet **Verktyg** om det inte redan är framme.

• Testa de olika verktygen. Kontrollera skillnader och likheter.

Detta behöver göras **i detta fall** eftersom valfritt område har checkats ut med lokalt koordinatsystem och nedanstående koordinater ska fungera för alla.

0

Centrera kartan till de angivna koordinaterna genom att **skriva in** X- och Y-koordinater och tryck på **[Enter]** (X motsvarar Easting och Y Northing).

Ange X- och Y-koordinat					
570712	6799374				

För att kunna hitta tillbaka till utcheckat data, öppna attributtabellen för Fastighetsområdeslagret genom att högerklicka på lagret **Fastighetsområde** och välj **Öppna attributtabell**.

Ta	bell								
0	- E - E	🚰 🖸 📲 🗙							
Fa	Fastighetsområde								
	OBJECTID *	AceID *	Detaljtyp	Födelsenumme					
Þ	570028	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	23675					
	570072	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	23675					
	570086	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	129070					
	570007	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}}	FASTID	57545					
	570017	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	23675					
	570078	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	<null></null>	<null></null>					
	570018	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	23675					
	570062	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	84127					
	570043	{0000000-0000-0000-0000-0000000000000}	FASTID	23675					
	570022	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}}	FASTID	23675					
	570066	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	23675					
	570031	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	23675					
	570040	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	57545					
	569986	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	<null></null>	<null></null>					
	570067	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	57545					
	570050	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}	SAMFID	23675					
	570039	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}	FASTID	23675					
	570076	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}	FASTID	23675					
	570000	1000000000 0000 0000 0000 0000000000000	LEA OTID	00075					

- Byt tillbaka till **SWEREF 99 16 30** i dataramen.
- Panorera.
- Backa till föregående utbredning.
- , Gå till nästa utbredning.
- 🔊 Välj geoobjekt.

k

- Avmarkera valda geoobjekt.
- Zooma till valda geoobjekt.
  - Välj element, grafiska objekt som text, används främst i förrättningskartan.

• Välj verktyget **Identifiera** ⁽¹⁾. Klicka i kartan så att fönstret Identifiera öppnas. Ställ in att verktyget endast ska välja objekt från lagret GGD-linje enligt nedanstående bild. Klicka på en väg i kartan (lagret GGD-Linje måste vara tänt) och titta på informationen som kommer upp. (Större vägar symboliseras med brun linje).

Identifiera		Π×
ldentifiera från:	🧼 GGD-Linje	•
⊡- Fastighetsomr	 Fornminne, symbol Fornminne, punkt Fornminne, linje Fornminne, yta Fornminne, yta GGD-punkt GGD-Linje Trakter Resterande data Adressplatsinformation 	
Plats: 16	C Länkad text adress	
OBJECTID	570055	
AceID	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}}	
Detaljtyp	FASTID	
Födelsenummer 127095831		
Skapad tidpunkt	2007-05-25	
Andrad tidpunkt	2014-07-08 08:27:00	
Skapad av	CARLRA	
Andrad av	HENSTO	
Тур	Fastighet	
Nyckel	210194599	

- Stäng dialogrutan Identifiera med krysset längst upp till höger.
- Sök efter en fastighet som du vet finns med i ditt utcheckade jobb med verktyget Sök (första gången verktyget öppnas i ett jobb tar det lite längre tid).

- Byt till fliken **Fastighet**.
- Skriv kommunnamnet i fältet för kommun. För att det ska visas fastigheter i fältet Fastighet måste du klicka på kommunnamnet i dropplistan.
- Skriv in fastighetsbeteckningen på fastigheten eller välj i listan, klicka på **Sök**.

Denna funktion fungerar bara för att söka efter objekt som finns med i det utcheckade datat.

👫 Sök				— ×
Geoobjekt Platser	Linjär referering Fastighet	]		Sök
Kommun: Fastighet: (	Ockelbo Böle 1:62	•		Stopp Ny sökning
Högerklicka på en ra	d om du vill se kontextmenyn.			Avbryt
Områdesnummer	Тур	Klass		<u>^</u>
1	Fastighet	Fastighetsområde, yta		_
14	Fastighet	Fastighetsområde, yta		=
15	Fastighet	Fastighetsområde, yt	楽	Blinka
16	Fastighet	Fastighetsområde, yt	Đ,	Zooma till 🔥
17	Fastiohet	Fastiohetsområde, vt	Sent	Panorera till
6 objekt hittades			ah.	– Skapa bokmärke

Finns det flera områden på en fastighet kan du välja i resultatlistan vilket område du vill zooma till. Högerklicka på området och välj **Zooma till**.

• Klicka på **Avbryt** för att stänga dialogrutan.

Tips! För att söka efter fastigheter som <u>inte är utcheckade</u> måste den andra sökfunktionen användas: Sök fastighet/rättighet och dess utbredning.

🔕 ArcC	adastre - Li	seda201	L51026 - Nor	malförrätt	ning_ACS	
Arkiv	Redigera	Visa	Bokmärken	Infoga	Urval	
: 🖪 🗎	8 <mark>0</mark>	Q &	. 📼 🛓 🖓	. 🖻 🛱	x in	
Redigerare Sök fastighet/rättighet och dess						
Innehålls	förteckning	utbr	edning	-		
a. 3	🔶 🖪 L 🗖					

Redigera

Nu ska konstruktionspunkter, konstruktionslinjer och konstruktionsytor skapas. Dessa lager är tänkta att användas som hjälp vid bland annat konstruktion och är s.k. "ritlager" som inte checkas in i GDB-alfa. För att skapa exempelvis en vägkantslinje är tillvägagångssättet detsamma.

 Se till att du har Visa enligt ritningsordning framme i Innehållsförteckningen. Släck alla lager (även bakgrundskartan) utom Konstruktionspunkt och Konstruktionslinje.

För att starta redigering högerklickar du på ett lager i Innehållsförteckningen och väljer vad du vill göra: Skapa nytt geoobjekt eller Ändra geoobjekt.

Högerklicka på lagret Konstruktionspunkt och välj Skapa nytt geoobjekt.

		Redigerare
•	Automatiskt blir	Redigerare 🗸 🥜 🔽 🔽 📈 🥂 🏦
	konstruktionsverktygen aktiva i verktygslådan Redigerare och fönstret Skapa geoobjekt aktiveras.	162 182 18
•	Väli vilken typ av objekt som du vill	Skapa geoobjekt 🛛 🗆 🗙
	skapa, t.ex. en punkt.	🐺 ▼ 🏗 <sök> 🔹 🔍 🛞</sök>
	$\backslash$	Klicka här om du vill se mallar som inte visas i listan. 🗙
	$\mathbf{X}$	Konstruktionslinje
	$\backslash$	Konstruktionslinje
	$\backslash$	Konstruktionspunkt
	Verktyget Punkt välis	 Konstruktionspunkt
	automatiskt när du väljer att	Rättighetsområde
	skapa ett punktobjekt.	Avtalsservitut Ledningsrätt
	$\backslash$	
		Konstruktion
•	Vänsterklicka där du vill skapa	Punkt
	ritas om Skapa några	Punkt i linjeslutet
	konstruktionspunkter.	

 Testa även att använda knapparna Ångra och Gör om 2000. Knappen Ångra, ångrar senaste redigeringen. Knappen Gör om tar tillbaka den senaste redigeringen som ångrades.

Om du vill skriva in x- och y-koordinater för en punkt som ska skapas högerklicka i kartan och välj **Absolut X, Y...**, knappa in E-koordinaten vid X och N-koordinaten vid Y.

• Skapa några **konstruktionspunkter** genom att skriva in koordinaterna enligt instruktionen ovan.

Högerklicka på lagret Konstruktionspunkt och välj Ändra

geoobjekt. Nu aktiveras redigeringsverktyget

- Välj en punkt du skapat genom att vänsterklicka på den eller genom att dra en liten ruta runt den.
- Flytta den till ett nytt läge genom att ta tag i punkten när du har muspekaren precis över punkten, vänsterklicka bredvid punkten för att bekräfta ändringen.

Det finns en rörelsetolerans som ska förhindra att hela objekt flyttas av misstag, vilket innebär att objektet måste förflyttas ett visst antal pixlar för att det ska "lossna" från sitt ursprungliga läge.

Om det inte går att välja punkten, titta under **Visa enligt urval** i **Innehållsförteckningen** så att lagret **Konstruktionspunkt** är valbart eller högerklicka på lagret **Konstruktionspunkt** och välj **Gör detta till det enda valbara lagret**.

• Välj en annan punkt och radera den, antingen genom att trycka på

[Delete] eller klicka på Ta bort 🐣

 Högerklicka på lagret
 Konstruktionslinje i Innehållsförteckningen och välj Skapa nytt geoobjekt.

Automatiskt blir

konstruktionsverktygen aktiva i verktygslådan Redigerare och Skapa geoobjekt aktiveras. Välj vilken typ av objekt som du vill skapa, t.ex. en linje, rektangel eller annat. Verktyget Rakt segment aktiveras automatiskt.

Redigerare - 🛷 🏏 🔀 🕨 🗡 - 🔀 🏦 📫	Redigerare						
	Redigerare 🕶 🛷 🎷	2	۲	Z -I	7	1	Ļ

1 100	istruktion
/	Linje
	Rektangel
$\bigcirc$	Cirkel
$\bigcirc$	Ellips
2.	Friband

- Skapa en konstruktionslinje med flera brytpunkter genom att vänsterklicka i kartan där brytpunkterna för linjen ska vara. Avsluta skissen genom att trycka på [F2]-tangenten, eller högerklicka och välj Avsluta skiss.
- Högerklicka på lagret Konstruktionslinje i Innehållsförteckningen och välj Ändra geoobjekt.
- Välj konstruktionslinjen du skapat med redigeringsverktyget
   Dubbelklicka på det valda objektet, nu ser du brytpunkterna för linjen som små fyrkanter. För markören över en brytpunkt och lägg märke till att markören

över en brytpunkt. Flytta en brytpunkt till ett nytt läge genom att klicka på brytpunkten och håll vänster musknapp nere medan du flyttar brytpunkten. Vänsterklicka bredvid linjen för att bekräfta ändringen (**[F2]** går också bra).

- Dubbelklicka på konstruktionslinjen igen med redigeringsverktyget och håll markören över brytpunkten du just skapade, högerklicka och välj Ta bort brytpunkt. Vänsterklicka bredvid för att slutföra.
- Dubbelklicka på konstruktionslinjen igen med redigeringsverktyget och håll markören över en gräns mellan två brytpunkter, då ändrar markören utseende och om du håller vänster musknapp nere och rör på musen så flyttas det segmentet som ändrar utseende. Klicka utanför linjen för att slutföra eller tryck [F2].
- Prova att flytta hela linjen genom att välja linjen utan att det syns några brytpunkter (ett klick med redigeringsverktyget eller välj geoobjektverktyget).
- Välj att **Spara redigeringar** 🕼. Nu har dina redigeringar lagrats i databasen.
- Snappningen är satt automatiskt på allt. Vill du inte snappa på någon slags detalj, t.ex. gränslinjer, så kan aktuell snappning avaktiveras.

Snappning på punkt-, slut-, bryt- och länksnappning

- Välj att skapa en ny linje, t.ex. en konstruktionslinje (antingen genom att högerklicka på lagret Konstruktionslinje > Skapa nytt geoobjekt eller välj Konstruktionslinje i fönstret Skapa geoobjekt).
- Välj verktyget Rakt segment . För markören över en konstruktionspunkt för att se att den snappar mot punkten när den kommer i närheten.
- Skapa en ny konstruktionslinje genom att snappa på konstruktionspunkterna. Spara redigeringarna
- Tänd lagret **Fastighetsområde** så att fastighetsområdesytorna ritas ut i kartan.
- Högerklicka på lagret Fastighetsområde och välj Ändra geoobjekt.

Tips! Kom ihåg att fastigheterna är ytor och inte linjer! Om du vill göra en ny gräns över en befintlig fastighet ska den delas till två ytor. Om en fastighetsgräns ska flyttas används Topologiverktyget som tas fram på samma sätt som verktygsfältet Avancerad redigering du tog fram tidigare.

Topologi											r X
Fastighetsinformation_Topolc	-	R	B)	Ħ	S.	Ξ	HI	3	,	R ₈ 9	0

- Kontrollera att lagret Fastighetsområde är valbart i Visa enligt urval i Innehållsförteckningen. Välj en fastighet med ¹
- Aktivera länksnappningen och välj redigeringsverktyget Dela linje/polygon-geoobjekt och dra linjen som ska dela fastigheten. Slutför med [F2].

Fastighetsområdet blinkar till i kartan och blir delat i två delar enligt linjen som ritades.

- Välj att Spara redigeringar. Nu har dina redigeringar lagrats i databasen.
- Kontrollera att lagret **Gränspunkter** är valbart i **Visa enligt urval** i innehållsf<u>örte</u>ckningen och välj sedan en gränspunkt. Med knappen

Attribut kan ett objekts attribut redigeras, mer om detta kommer senare i kursen. Det Z-värde som anges för gränspunkter fyller ingen funktion i F-anpassningarna.

I vissa lägen finns det behov att redigera koordinaterna (x,y och z)

för ett objekt och till det kan knappen **Egenskaper för skiss** 🔼 användas.

 Välj att Sluta redigera ¹. På frågan om du vill Spara dina redigeringar svarar du ja.

Attributhantering

Innan du börjar med detta moment kan du radera objekten som du konstruerade i förra momentet (för att radera behöver redigering vara igång).

- Gör lagren konstruktionspunkt och konstruktionslinje valbara.
- Dra en stor ruta runt dina konstruerade objekt med Välj geoobjekt och tryck på [Delete].

Vi ska öppna attributtabellen för Registerenhetslinje och sortera objekten stigande efter detaljtyp.

 Attributtabellen öppnas genom att högerklicka på lagret
 Registerenhetslinje under ikonen Visa enligt ritordning i innehållsförteckningen, välj Öppna attributtabell.

Högerklicka på kolumnen där det står Detaljtyp och välj Sortera stigande.

Är tabellen tom beror det på att ingen registerenhetslinje finns med i det utcheckade datat, välj då ett annat lager.

Tal	bell			
°	] • 🗄 • 🏪	🛃 🛛 🛍 🗙		
Reg	gisterenhetslinje	•		
	OBJECTID *	AceID *	Detality	pad tidy
	268562	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}}	GAANLÄG	Sortera stigande -16
	268547	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}	GAANLÄG 🛒	NF
	268546	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}	GAANLÄG	Sortera stigande
	268570	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}}	GAANLÄG	-
	268504	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}}	GAANLÄG	Sortera värdena i detta fält i
	268540	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}}	GAANLÄG	stigande ordning (A - Z) (1 - 9).
	268489	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}}	GAANLÄG ∑	Statistikii

Fråga: Vad händer med attributen?

Svar:.....

Objekt i kartan kan också väljas via attributtabellen för att sedan zooma kartbilden till valt objekt.

• Markera ett objekt genom att klicka på den grå listen till vänster om raden i attributtabellen, när ett objekt är markerat blir raden ljusblå.

Ta	Tabell						
0	∷ - = - = № 12						
Re	Registerenhetslinje Zooma till valda						
	OBJECTID *	AceID *	Detal				
Þ	268562	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}	GAANL				
	268547	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}}	GAANL				
	268546	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}}	GAANL				
	268570	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}}	GAANL				
U	268504	{0000000-0000-0000-0000-00000000000}}	GAANL				
M	268540	{0000000-0000-0000-0000-000000000000}}	GAANL				

Zooma till objektet genom att välja Zooma till valda

Attributtabellen kan nu stängas och det objekt som valdes i tabellen är fortfarande valt i kartbilden.

När redigeringsläget är aktivt kan attribut för valda objekt visas med hjälp av knappen **Attribut**.

- Starta redigering <u></u>
- Högerklicka på lagret Fastighetsområde och gör det till det enda valbara lagret.
- Selektera valfri fastighet i kartan med knappen Välj geoobjekt
- Klicka på knappen **Attribut** för att visa fastighetsområdets attribut.

Skapa layout

För att skapa förrättningskarta (layout) krävs koppling till ett Trossenärende, det har vi inte nu men vi kan skapa en layout för att prova använda verktygen som berör kartarbetet.

 Se till att de lager som ska vara med i layouten är tända och klicka på Skapa och positionera en ny layout.

• Klicka igenom guiden och välj blankett (Förrättningskarta (normal)), storlek på papperet och skala. Klicka fast ramen på lämpligt ställe.

• Om *kartbilden* behöver flyttas används **Panorera** i verktygsfältet **Verktyg** och om *blanketten* behöver flyttas används **Panorera** i verktygsfältet **Layout**.

 För att lägga till rutnät, skalstock, norrpil, ärendeuppgifter, TBE och fasadmått används guiden Skapa förrättningskarta.

Obs! Utan koppling till ett Trossenärende går det inte att skapa ärendeuppgifter och för att få fasadmått ska fastighetsområde vara selekterat i kartan.

För att redigera texter i kartbilden klicka på Fokusera dataram i verktygsfältet Layout.

- Använd Välj element för att "få tag i" texterna och radera, flytta eller ändra dem.
- För att lägga till egen text används **Text** i verktygsfältet **Rita** som tas fram på samma sätt som verktygsfältet *Avancerad redigering* du tog fram tidigare.

 Skapa teckenförklaring genom att klicka på Infoga kartelement och välj Dynamisk standardteckenförklaring.

Exportera karta till TIFF

- Exportera kartan till TIFF via **Arkiv > Exportera kartan**. Välj var filen ska sparas och ange ett filnamn, byt Filformat till **TIFF**.
- I fliken **Allmänt**, ställ in Upplösningen till **300 dpi**. I fliken **Format** välj Färgläget **8-bitars palett** och **Inget** vid Komprimering.

Stepsortera karta	n	G Exportera kartan						
Spara i:	🐌 [antu001] 🗸 🗸	G 👂 📂 🛄 -		Spara i:	) lantu001	•	G 🤌 📂 🛄 🗸	
Dator	Namn ^ Sourco2.tif ortoA1.tif rektifierad.tif	Senast ändrad 2016-05-25 15:27 2016-05-25 15:23 2016-09-02 13:34	Typ TIFF-bild TIFF-bild TIFF-bild	Dator	Namn		Senast ändrad 2016-05-25 15:27 2016-05-25 15:23 2016-09-02 13:34	Typ TIFF-bild TIFF-bild TIFF-bild
- & Alternativ Almärt Franst Upplöaning: Bredd: Höjd: Skriv Vairlafil	< Filnamn: A161515±f Filformat: TIFF (*±f) 300 ☆ dpl 2481 pidar 3509 pidar		, Spara Avbıyt	- Alternativ Almänt Eomet Färgläge: Komprimering: Kvalitet Bakgrundsfärg: Skriv Geo TIF	<	III A161515.tf (TIFF ('tf))	•	, Spara Avbryt
Ripp utdata till grafikutbredning				Kipp utdata till grafikutbredning				

I Trossen tas kartan in på samma sätt som övriga dokument.

Skriva ut kartan

Exportera först kartan till tiff (enligt ovan) eller pdf och skriv sedan ut tiff- resp. pdf-bilden.

Undvik att skriva ut direkt från GEOSECMA då det händer att programmet kraschar då!

Avsluta jobb och registrera för gallring

I **Arbetsflödet** kan vi ange att GEOSECMA-jobbet är klart och kan gallras bort om tre månader.

 Öppna Arbetsflödet om det inte redan är öppet via Visa > Visa arbetsflödesdialogen. Ändra status till Avför ärendet vid Statusbyte, sätt en bock vid Vill du avföra ärendet? och klicka på Avför ärendet.

Arbetsflöde		$\square \times$						
Visa Hjälp								
Status								
Nuvarande status:	Kontroller - Förrättningskarta							
Statusbyte:	Avför ärendet	•						
Ny status:	Sluttillståndet							
Villkor:								
🗹 🖏 Vill du avföra ärendet?								
	Avför ärendet							

• Stäng jobbet.